

Massé – Voyages à la recherche d'une étape

Source : Likouté Si'hot volume 23, première Si'ha de Massé

La Torah énumère les quarante-deux étapes traversées dans le désert	1
מסעי לג, א: אלה מסעי בני-ישראל, אשר יצאו מארץ מצרים--לצבאתם: ביד-משה, ואהרן... ויסעו בני-ישראל, מרעמסס; ויחנו, בסכת. ויסעו, מסכת; ויחנו באתם... Massei 33, 1 : Voici les trajets (étapes) des enfants d'Israël, [qu'ils empruntèrent] pour sortir du pays d'Egypte, selon leurs légions, sous la conduite de Moïse et d'Aaron... Ils partirent de Ramsès et se campèrent à Soukkot. Ils repartirent de Soukkot et se campèrent à Ethâm... רש"י: אלה מסעי. למה נכתבו המסעות הללו? להודיע חסדיו של מקום: שאעפ"י שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו נעים ומטולטלי ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם מנוחה, שהרי אין כאן אלא ארבעים מסעות. צא מהם י"ד שכולם היו בשנה ראשונה... Rachi : Celles-là sont les étapes. Pourquoi ces étapes sont-elles énumérées ? Pour faire connaître les bontés de D.ieu. Car s'il est vrai qu'Il a décidé de déplacer [les enfants d'Israël] et de les faire errer dans le désert, on ne peut pas dire qu'ils ont dû errer d'étape en étape pendant tous ces quarante ans sans jamais y trouver de repos. Car l'énumération qui va suivre porte sur quarante-deux étapes, desquelles on en déduira quatorze, toutes parcourues pendant la première année... אלשיך פרשת מסעי: למה למנות המסעות ולא החניות, כדרך העולם שאין מונים מקום שיצאו משם, כי אם מהמקום שחנו בו יתחילו למנות, וממנו והלאה כל מקום שחנו בו. Alchi'h sur Massé : Pourquoi compter les étapes et non les campements ? L'habitude veut que le décompte ne démarre pas de l'endroit que l'on quitte, mais plutôt du premier campement, suivi des autres arrêts.	Pourquoi indiquer les étapes et non les pauses (campements) ? 
<i>Proposition de réponse :</i> Le but ultime de chaque étape	2
רש"י פקודי מ, לח: לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם. מקום חנייתן אף הוא קרוי מסע... לפי שממקום החנייה חזרו ונסעו, לכך נקראו כולן מסעות: Rachi sur Pekoudé 40, 38 : Aux yeux de toute la maison d'Israël dans toutes leurs trajets. Le lieu de leur campement est également appelé trajet... étant donné que de chaque point de campement ils repartaient pour un nouveau trajet, le mot trajet s'applique tout autant au trajet qu'au campement. לקוטי שיחות: המכוון ד"ויסעו גו' ויחנו גו' היה הכניסה לארץ ישראל. התכלית לא היתה החניות, אלא המסע שלאחריהן, שקירב את בואם לארץ ישראל. אבל אין זה מחזור: מזה שאמר הכתוב "אלה מסעי" - לשון רבים - מובן, שכוונתו לענין המיוחד שבכל מסע בפני עצמו, המבדילו משאר המסעות. Likouté Si'hot : Le but des « départs » et « campements » était l'entrée ultime en Israël. Le but n'était pas la pause mais plutôt le voyage qui allait suivre, rapprochant davantage l'entrée en Israël. Cependant, cela ne répond pas à notre question : le verset précise « les trajets » au pluriel, indiquant ainsi que chaque trajet contient sa particularité, la différenciant des autres trajets.	Le terme « les trajets » indique que chaque trajet a sa particularité 
Les quarante-deux étapes selon le Baal Chem Tov	3
דגל מחנה אפרים פרשת מסעי בשם הבעש"ט: כל המסעות היו מ"ב. והם אצל כל אדם מיום הולדו עד שובו אל עולמו... כי מיום הלידה והוצאתו מרחם אמו הוא בחינת יציאת מצרים כנודע, ואחר כך נוסע ממסע למסע עד בואו לארץ החיים העליונה. נכתבו המסעות בתורה להורות הדרך הישר לאיש הישראלי לידע הדרך אשר ילך בו כל ימי חייו ליסע ממסע למסע. כל המסעות הם בחינת קדושים וטהורים... קברות התאוה הוא בחינת החכמה... פירוש מי שבא למדת חכמה אזי בטל ממנו כל התאוות מרוב דביקותו בו יתברך, ומזה נבין לכל המסעות. Deguel Ma'hané Efraïm sur Massé, au nom du Ba'al Chem Tov : Il y avait quarante-deux étapes. Chaque personne rencontre ces quarante-deux étapes au cours de sa vie, depuis sa naissance (comparée à la sortie d'Egypte) jusqu'à son retour dans la « Terre de Vérité Céleste » - dans le monde futur. La Torah nous raconte ces quarante-deux étapes afin d'indiquer à chacun la marche à suivre d'étape en étape. Toutes les étapes sont [censées être] saintes et pures. Même l'étape des « Tombes du désir » désigne la Sagesse : en effet, celui qui atteint la Sagesse, n'est plus dérangé par les plaisirs mondains tant il est attaché à D.ieu. Ainsi, nous pouvons comprendre pour les autres étapes du parcours.	La question s'intensifie : chaque étape de la vie étant significative, pourquoi les appeler « trajets » 

Explication : Le sens d'un « trajet » - מסע	4
לקוטי שיחות: סדר ההנהגה הרצוי בחיי האדם הוא, שבאופן תמידי תהיה בו התנועה "מסעי", שיהיה "מהלך" ... "הילוך" לאמיתותו פירוש: הילוך ועליה שלא בערך... אל לו ליהודי לעצור ולעמוד ("חניה") בסוג אחד של עליה מדרגא לדרגא, אלא עליותיו צריכות להיות באופן כזה, שכל עליה נוספת ("מסע") תהיה מובדלת מקודמתה, באין ערוך אליה - הליכה מחיל אל חיל. Likuté Si'hot : La bonne marche à suivre pour chacun : toujours être en train d'avancer, de « voyager », être en plein trajet. Une vraie avancée est lorsque que l'homme s'élève à un niveau sans commune mesure avec le niveau précédant. Un Juif ne doit pas s'arrêter (« camper ») et se limiter à une élévation graduelle : chacune de nos élévations (« trajet ») doit être sans commune mesure avec la précédente.	Notre but doit être d'avancer de façon incommensurable 
Grammaire : Entre « marcher - הליכה » et « voyager - נסיעה »	5
וישלח לג, יב: [נסעה] ונלכה. Vayichla'h 33, 12 : Partons et marchons ensemble. בשלח טו, כב: [ויסע] משה את-ישראל מים-סוף, ויצאו אל-מדבר-שור. Bechala'h 15, 22 : Moïse fit <u>décamper</u> Israël de la mer des joncs et ils partirent vers le désert de Chour. לקוטי שיחות: הליכה: מדגישה (בעיקר) את המשך ההליכה (על-מנת להגיע למקום נעלה יותר); נסיעה: מדגישה (לא רק את המשך ההליכה, אלא) גם את ההעתקה מהמקום. Likuté Si'hot : <i>Marcher.</i> Désigne l'action de continuer la marche (pour atteindre un niveau plus élevé). <i>Voyager.</i> Désigne (non seulement le fait de continuer la marche, mais aussi de) <u>quitter</u> l'endroit précédent.	Voyager indique que l'on « quitte » l'endroit précédent 
« Les trajets qu'ils empruntèrent pour sortir du pays d'Egypte »	6
ע"פ לקוטי תורה מסעי פח, ג: "מצרים" הוא מלשון מיצר וגבול; וכל זמן שלא הגיעו ל(דרגת) ירדן ירחו, עדיין היו ב"מצרים" - מצרים וגבולים... וביחד עם זה - בכל מסע ומסע היתה "יציאת מצרים", יציאה מהמיצר וגבול של החניה הקודמת אליו. Likuté Torah Massé 88c : Etymologiquement, « Mitsraïm » (Egypte) veut dire « étroitesse ». Tant qu'ils n'étaient pas arrivés au Jourdain de Jéricho, ils étaient encore en Mitsraïm, dans l'« étroitesse ». Cependant, en parallèle, chaque étape est une « sortie de Mitsraïm », de la limite et de l'étroitesse de l'étape précédente.	Chaque trajet est une mini-sortie de l'étroitesse d'Egypte 
Seconde explication : Quarante-deux trajets collectifs	7
יחזקאל כ, לה: והבאתי אתכם, אל-מדבר העמים. Ezéchiél 20, 35 : Je vous amènerai au désert des nations. לקוטי שיחות: מ"ב המסעות במדבר הם רמז לזמן הגלות, כאשר בני ישראל מצויים ב"מדבר העמים", בו יש ענין של ירידה וגלות... ועפ"ז מובן שהירידה לגלות היא חלק מהעליה הכללית על-מנת להגיע לגילוי דמשיח. ואפילו כאשר יהודי נכשל רח"ל בדבר שאינו כרצון העליון, אסור לו ליפול ביאוש ח"ו, אלא עליו לפעול עי"ז ענין של "מסע" ועליה, יתרון עבודת התשובה. Likuté Si'hot : Les quarante-deux trajets font allusion à l'exil, lorsque nous sommes dans le « désert des nations », en exil. Il est évident que cette descente en exil fait partie de l'ascension générale qui nous amènera vers Machia'h. Même s'il arrive à un Juif de trébucher et de fauter, il ne doit pas sombrer dans le désespoir ; au contraire : cela même sera la source d'un « trajet » d'élévation, grâce à la Techouva.	Chacun des quarante-deux trajets de l'exil est important 
Enseignement : L'état d'esprit à avoir pendant les « trois semaines »	8
בבוא יהודי לימי בין המצרים, ובפרט לתשעת הימים, המזכירים לו את גודל הירידה שבגלות זה האחרון - אין לו להיות מושפע מכך וליפול ליאוש ח"ו ממצב הגלות המר... בימים אלו במיוחד עליו להוסיף חיות יתירה, התלהבות ואור גדול ובזאת יאיר את ימי בין המצרים, ויביא לידי גילוי את המסעות (שבהם) והעליות, עד למסע העיקרי: שיהפכו ימים אלה "לששון ולשמחה ולמועדים". Lorsqu'un Juif arrive pendant les « trois semaines », en particulier pendant les « neuf jours » lui rappelant à quel point notre exil est amer, il ne doit pas désespérer, au contraire : pendant ces jours, il faut intensifier énergie, passion et lumière pour illuminer ainsi ces jours, pour dévoiler « le trajet » et l'élévation qu'ils comprennent, jusqu'à ce que ces jours se transforment en jours de « joie, d'allégresse et de fêtes ».	Il faut éclairer les trois semaines en dévoilant l'élévation de ce « trajet » 
Conclusion : La vie comporte quarante-deux trajets. Le terme « trajet » indique une avancée incommensurable. Chaque trajet est une « mini-sortie d'Egypte ». Chaque étape du trajet collectif mène à l'élévation ultime.	